

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool Het Lo te OEVEL

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	12948
Instelling	Gemeentelijke Basisschool Het Lo
Directeur	Nancy VANDEWOUWER
Adres	Gemeentestraat 9 - 2260 OEVEL
Telefoon	014-23.44.46
Fax	014-23.44.46
E-mail	directie.basisschool.oevel@westerlo.be
Website	http://www.basisschool-hetlo.be
Bestuur van de instelling	Gemeentebestuur van Westerlo
Adres	Boerenkrijglaan 61 - 2260 WESTERLO
Scholengemeenschap	Scholen aan de Nete
Adres	Strepestraat 21 - 2235 HULSHOUT
CLB	Vrij CLB Kempen te TURNHOUT
Adres	Korte Begijnenstraat 18 - 2300 TURNHOUT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	17-02-2014, 18-02-2014, 19-02-2014, 20-02-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	20-02-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	14-03-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Els Ver Eecke
Teamleden	Guido Aerts
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en wiskundige initiatie	9
3.1.1.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	14
3.1.1.5 Lager onderwijs: ICT.....	19
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	22
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	23
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	23
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	25
4.1 Aanvangsbegeleiding.....	25
4.2 Evaluatiepraktijk	27
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	31
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	34
6.1 Wat doet de school goed?.....	34
6.2 Wat kan de school verbeteren?	35
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	36
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	36

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De gemeentelijke basisschool 'Het Lo' is gelegen in de dorpskern van Oevel, een landelijke deelgemeente van Westerlo. De school bestaat voorlopig nog uit twee vestigingsplaatsen die binnenkort samen zullen ondergebracht worden in de hoofdvestiging. Deze huisvest momenteel enkel de bovenbouw van de lagere afdeling. Op wandelafstand zijn de onderbouw en de lagere afdeling gelegen. Door de personeels- en functiewissels met sterke verjonging van het team, de digitalisering, de pedagogisch-didactische vernieuwingen en de grootschalige nieuwbouw- en verbouwingswerken is de school op diverse fronten in verandering. De leerlingenpopulatie vormt een afspiegeling van de lokale gemeenschap aangezien ze vooral rekruteert uit de onmiddellijke omgeving. Met de globale toename in het leerlingenaantal is er ook een licht verhoogde instroom van anderstalige kinderen.

De school draagt het welbevinden van alle participanten hoog in het vaandel. Met een ontwikkelingsgerichte begeleidingsstijl, een rijk aanbod aan materialen, en de jaarthema's creëert het team een krachtige leeromgeving binnen een aangenaam en veilig school- en klasklimaat. Dat leidt tot goede resultaten van de leerlingen op externe toetsen en in het vervolgonderwijs.

Op basis van het vooronderzoek onderzocht de onderwijsinspectie tijdens deze doorlichting de leergebieden wereldoriëntatie en wiskundige initiatie in de kleuterafdeling. In de lagere afdeling werd ingezoomd op het leergebied wereldoriëntatie en het leergebiedoverschrijdende thema informatie- en communicatietechnologie (ICT). Ze peilde naar de kwaliteit van de aanvangsbegeleiding, de evaluatiepraktijk en het algemeen beleid. Daarnaast controleerde het inspectieteam de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en de naleving van elementen uit de regelgeving.

Outputgegevens, documentanalyses, klasobservaties en gesprekken tonen aan dat het team van de kleuterafdeling voldoende inspanningen levert om de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie na te streven. Vanuit aansprekende thema's voorzien de kleuterleraren gevarieerde, aantrekkelijke en werkelijkheidsgerichte activiteiten, speelleerhoeken en uitstapjes die kleuters aanzetten tot exploreren en experimenteren. Zo krijgen ze ruime kansen om op een speelse manier wiskundige inzichten te verwerven, de wereld te verkennen en hun horizon te verruimen. Daarbij krijgen de kleuters stimulansen tot actief, zelfstandig en zelfontdekkend leren. De samenwerking tussen parallelcollega's en de afspraken over het klasbeeld dragen bij tot een samenhangend en gradueel opgebouwd onderwijsaanbod. Door meer ontwikkelingsmaterialen te graderen kunnen de mogelijkheden tot zelfsturing en differentiatie uitgebreid worden. Om volledigheid te garanderen hanteert het team een koepeleigen referentiekader bij de planning en bewaking van het aanbod. Sommige leraren worstelen met de implementatie van de leerplandoelen voor het domein techniek. Met enkele recente ingrepen werd de doelgerichtheid nog verhoogd. Het team koos voor een nieuw observatie- en kindvolgsysteem dat gebaseerd is op hetzelfde referentiekader als het plannings- en bewakingssysteem. Dat zorgt voor een brede beeldvorming over de ontwikkeling van elke kleuter. Bovendien leidt het plannen en observeren vanuit een beperkt aantal dominante doelen tot een optimale afstemming van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk.

In de lagere afdeling tonen outputgegevens aan dat de meeste leerlingen de eindtermen voor wereldoriëntatie bereiken. Leraren vertrekken van een jaarplan met thema's om hun onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie vorm te geven. De school ontwikkelde een kijkwijzer die leraren ondersteunt bij het uitwerken van een thema vanuit verschillende invalshoeken. Leraren benutten dit instrument nog te weinig om intentioneel bruggen te slaan tussen de verschillende domeinen en leergebieden. Net als in de kleuterafdeling zouden een aantal leraren baat hebben bij een verdere professionalisering over het domein techniek. De school weet dit enigszins te compenseren door voor techniek samen te werken met externe organisaties. Diverse initiatieven zoals de (meerdaagse) uitstappen, de eigen thema's van de kinderen, de projecten met externen, en een aantal educaties bieden aan het onderwijs een hoge werkelijkheidswaarde. Leraren stimuleren actief en onderzoekend leren met motiverende werkvormen en uitdagende opdrachten. Toch laat het team kansen liggen om leerlingen actiever te betrekken bij de uitwerking van de thema's. Schoolafspraken over het klasbeeld zorgen voor een mooie gradatie in tijds- en ruimtekaders. Op

basis van een inventaris van de thema's ten opzichte van de leerplandoelen werden enkele jaren geleden hiaten en overlappingsen in het aanbod weggewerkt. Om een volledig aanbod te verzekeren en de doelgerichte werking te verhogen, is het team sinds het begin van dit schooljaar gestart met een bewakingssysteem dat afgestemd is op een koepel eigen referentiekader. Er is nog een groeimarge in het uitwerken van een evenwichtig en gradueel opgebouwd aanbod door de leerplandoelen sterker als leidraad te hanteren bij de planning van lesinhouden en activiteiten. Ook de evaluatie- en rapporteringspraktijk is weinig gericht op de vooropgestelde doelen.

Voor de implementatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen over informatie- en communicatietechnologie (ICT) ontwikkelden de ICT-coördinator en de directeur een beleidsplan. Samen met de investeringen in digitalisering en de modernisering van de ICT-infrastructuur maakte het team werk van een geïntegreerd aanbod. Met betekenisvolle en gevarieerde ICT-activiteiten werken leraren het actief leren in de hand en verlevendigen ze het onderwijsaanbod binnen verschillende leergebieden. Daarbij streven leraren de ICT-competenties zelf nog weinig intentioneel na. Hoewel de ontwikkelde reflectiekaarten een handig instrument vormen om de beheersing van de eindtermen te evalueren, worden ze door leraren en leerlingen alsnog weinig gebruikt. Om de doelgerichtheid te verhogen en om een zicht te krijgen op de volledigheid van het aanbod maakte een werkgroep recent een inventarisatie van de ICT-activiteiten op basis van de eindtermen en het koepel eigen ontwikkelingsplan. Dat resulteerde in een ICT-integratieplan. Daaruit blijkt dat het aanbod voldoende breed is. Klasobservaties tonen aan dat vooral de oudere leerlingen de nodige ICT-competenties hebben verworven. De mate waarin leraren ICT-activiteiten voorzien is onder meer afhankelijk van hun persoonlijke competenties. Daarom maakt de professionalisering van teamleden deel uit van het ICT-beleidsplan. Daarvoor kan de school een beroep doen op de ICT-coördinator die niet alleen op technisch vlak maar ook op pedagogisch-didactisch vlak gewaardeerde ondersteuning en begeleiding biedt.

Om een antwoord te bieden op de instroom van beginnende en tijdelijke leraren werkte de directeur een kwaliteitsvol systeem van aanvangsbegeleiding uit. Daarbij kreeg ze ondersteuning vanuit de scholengemeenschap. Op basis van een uitgeschreven scenario en transparant traject kunnen nieuwe leraren rekenen op de directeur, een mentor en een (parallel)collega om hen te coachen en wegwijs te maken in de klas- en schoolwerking en in de schoolcultuur. Alle startende leraren drukken hun waardering uit voor de adequate begeleiding en voor de bemoedigende feedback. De constructieve samenwerking tussen nieuwe en vaste teamleden leidt tot wederzijdse expertise-uitwisseling. Door collegiale visitatie of gericht hospiteren te stimuleren kan het team de kansen om van en met elkaar te leren efficiënter benutten. Het team kan een formele evaluatie met alle betrokkenen aangrijpen om de aanvangsbegeleiding verder te optimaliseren en te borgen.

Conform het evaluatiebeleid van de school zet het team enkele voorzichtige stappen in de richting van breed evalueren vanuit actieve leerlingbetrokkenheid bij product- én procesevaluatie. Het accent ligt echter nog te sterk op de evaluatie van cognitieve vaardigheden op basis van schriftelijke toetsen. Daardoor worden een aantal attitudes en vaardigheden onderbelicht. Het intern leiderschap beseft dat een kritische reflectie en bijsturing van de evaluatie- en rapporteringspraktijk zich opdringt. Voor meerdere leergebieden en leergebiedoverschrijdende thema's sluiten evaluatie en rapportering onvoldoende aan bij de eindtermen en leerplandoelen. Kwalitatieve beoordelingen en foutenanalyses kunnen aan gelijkgerichtheid winnen. Door de invoering van nieuwe observatie- en leerlingvolgsystemen en door de digitalisering van de leerling- en zorgdossiers wil de school komen tot een brede beeldvorming als basis voor adequate signalering en zorg. Toch slaagt de school er onvoldoende in om de ontwikkelingsevolutie op leerling-, klas- en schoolniveau in beeld te brengen aan de hand van geschikte instrumenten. Het team heeft nood aan professionalisering om meer inzicht te krijgen in beschikbare evaluatie-instrumenten en alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen.

De gedreven en bereikbare directeur is erg begaan met het reilen en zeilen in de beide vestigingsplaatsen en afdelingen. Met een zorgzame aanpak weet ze een coachend en sturend leiderschap te combineren. Zij is de stuwende kracht op het vlak van visieontwikkeling en kwaliteitszorg. Vanuit haar visie op kwaliteitsvol onderwijs en gezamenlijke doelgerichtheid zet ze onderwijskundige aspecten in de focus. Onder meer door de gefaseerde aanpak legt het geëngageerde team de nodige vernieuwingsbereidheid aan de dag. De vele personeelsswissels plaatsen het intern leiderschap voor de uitdaging om stabiliteit en continuïteit te brengen. Hoewel de directeur kan rekenen op enkele coördinatoren, een kernteam en inhoudelijke werkgroepen, wordt dit ondersteunend netwerk nog niet ten volle benut om de pedagogisch-didactische krijtlijnen mee uit te zetten en te bewaken. In de besluitvorming zorgt de directeur voor een breed draagvlak door open te staan voor de voorstellen en meningen van de diverse participanten. De schoolleiding grijpt tevredenheidsbevragingen aan om de schoolwerking te optimaliseren. In het kader van kwaliteitszorg kan de school gegevens over leeropbrengsten systematischer verzamelen en grondiger analyseren.

De inspectie sluit deze doorlichting af met een gunstig advies over de hele lijn. De school maakt voldoende werk van de onderwijsdoelstellingen, leeft de onderzochte regelgeving na en voldoet aan de criteria op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. In de school is de nodige dynamiek aanwezig om verder te gaan op de ingeslagen weg en om de geplande vernieuwings- en verbeteringsacties uit te voeren. Het inspectieteam gaat ervan uit dat de school de aanbevelingen in dit verslag ter harte zal nemen en initiatieven zal ontplooiën om de onderwijskwaliteit te bewaken en verder te verhogen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- wiskundige initiatie
- wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebieden

- wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebiedoverschrijdend

- ICT

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Aanvangsbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

- Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie in voldoende mate na. Door hun thematische en doelgerichte aanpak voorzien de leraren in een gevarieerd, volledig en uitdagend aanbod dat een hoge werkelijkheidswaarde biedt en bijdraagt tot een verruiming van de leefwereld. De kleuters krijgen hierbij ruime kansen tot manipuleren, experimenteren en zelfontdekkend leren binnen een positief klas- en schoolklimaat. Het nieuwe kindvolgsysteem brengt de evolutie voor de verschillende domeinen van wereldoriëntatie in beeld.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie in voldoende mate na. Vanuit een doelbewuste planning, paralleloverleg en schoolafspraken streven de leraren naar een volledig en gradueel opgebouwd aanbod. Met diverse materialen, spellen en activiteiten krijgen de kleuters heel wat stimulansen om op een speelse wijze wiskundige inzichten te verwerven op het vlak van getallen, meten en ruimte. Onderwijsaanbod en evaluatiepraktijk zijn sterk op elkaar afgestemd doordat ze gebaseerd zijn op hetzelfde referentiekader. De brede en systematische evaluatiepraktijk brengt verschillende aspecten van de wiskundige ontwikkeling in kaart.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en wiskundige initiatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Alle leraren gebruiken consequent een koepel eigen referentiekader om hun onderwijsaanbod te plannen en te bewaken. Ook de directeur waakt over de volledigheid van het aanbod aan de hand van het digitale plannings- en bewakingssysteem.

Het kleuterteam kiest voor een thematische benadering die zorgt voor de nodige horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden en domeinen. Kalendergebonden en originele thema's vormen de rode draad waarbinnen parallel leraren samen een rijke waaier aan activiteiten plannen. Bij de keuze van de thema's trachten meerdere leraren in te spelen op de interesses en vragen van de kleuters en op actuele gebeurtenissen in hun leefwereld. De thema's krijgen een grondige uitwerking in uitgebreide themabundels met materialen, verhalen, liedjes, en ideeën voor activiteiten. Het team put ook inspiratie uit diverse onderwijsleerpakketten.

Op basis van wekelijks overleg leiden de sterke parallelwerking en gezamenlijke activiteiten tot een grotendeels gelijkgericht onderwijsaanbod per leeftijdsgroep. In het nieuwe schoolgebouw zullen de verschuifbare wanden het klasdoorbrekend werken vergemakkelijken. In hun weekplanning koppelen leraren enkele doelen aan elke activiteit. Sinds dit schooljaar heeft het team de doelgerichtheid nog verhoogd door per week een beperkt aantal dominante focusdoelen expliciet na te streven en te observeren bij de kleuters. Volgens een schoolafpraak selecteren leraren telkens minstens één focusdoel voor

wiskundige initiatie en voor Nederlands. Daarnaast is in de focusdoelen geregeld een attitudinaal doel terug te vinden. Om een brede en harmonische vorming te garanderen, waken de leraren er bij het opmaken van de planning over dat de verschillende leergebieden voldoende geïntegreerd vertegenwoordigd zijn in het activiteitenaanbod. Sommigen vinden het niet evident om gerichte activiteiten voor het domein techniek te voorzien.

In hun planning stellen de leraren ook een aantal focuswoorden voorop die ze doelbewust aanbrengen tijdens de gezamenlijke activiteiten en in het spel met de kleuters. Het gaat daarbij vooral om zelfstandige naamwoorden in verband met het thema. Er is minder oog voor het intentioneel nastreven van school- en instructietaal. De mate waarin leraren wiskundige begrippen vooropstellen is leraarafhankelijk. Voor wiskundige initiatie zijn er nog geen formele afspraken om elementaire begrippen systematisch op te bouwen doorheen de kleuterafdeling.

Om de continuïteit en graduele opbouw van het aanbod te verzekeren, legde de school een aantal afspraken vast voor beide leergebieden in de focus. Zo zijn er onder meer formele afspraken over het puzzelsysteem, de kalenders, taken- en keuzebord, de werkhoudingsstrategie, symbolen voor relatiewijzen, getalbeelden en pictogrammen. Ook het systematisch gebruik van het koepeleigen referentiekader en informeel overleg bieden garanties voor verticale samenhang. Om de overgang naar het eerste leerjaar zo soepel mogelijk te laten verlopen organiseert de school meerdere overgangsactiviteiten. Hoewel afspraken een doorgaande lijn over de niveaus heen bewerkstelligen, zijn er zowel binnen de kleuterafdeling als in het eerste leerjaar nog mogelijkheden om de gradatie in kalenders, symbolen en pictogrammen verder te optimaliseren.

De school trekt de kaart van actief en ontdekkend leren. Ze vindt het belangrijk dat kleuters voldoende kansen en stimulansen krijgen om wiskundige inzichten te verwerven door te manipuleren en te experimenteren met concreet materiaal. Met diverse speelleermaterialen, gevarieerde thema-activiteiten, rituelen en weerkerende activiteiten kunnen kleuters in verschillende situaties ervaringen opdoen met tellen, ordenen, vergelijken, construeren, meten en wegen, oriënteren in ruimte en tijd.

Door hun thema- en activiteitenkeuzes weten de leraren de kleuters te boeien en uit te dagen tot het actief verkennen en verruimen van hun leefwereld. Leraren zorgen ervoor dat het behandelde thema in de klas tot leven komt door de werkelijkheid binnen te brengen met levensechte materialen in verrijkte hoeken, met boeken, prenten en foto's aan de muren, op het themabord of op een toontafel. Ze bieden kleuters ruime ervarings- en experimenteerkanalen. Experten in de klas of uitstapjes in de schoolomgeving verhogen de realiteitswaarde van het aanbod. Tijdens de uitstappen wordt aandacht gevraagd voor verkeersveiligheid.

Met thema's rond gevoelens en relatiewijzen, met klasafspraken en met hoeken die sociale interacties tussen kleuters stimuleren benut het kleuterteam de klas als een oefenplek en mini-maatschappij. De kleuterafdeling is actief betrokken bij de jaarthema's van de school waarmee doelen uit verschillende leergebieden nagestreefd worden. In deze jaarthema's staan vaak aspecten van wereldoriëntatie centraal zoals gezondheid, verkeer, en sociale vaardigheden.

Onder meer met het taken- en keuzebord, de zandlopers, de diverse stappenplannen, de opdrachtkaarten, de ontdekdozen, de denkpuzzels en ander ontwikkelingsmateriaal wil het team de zelfredzaamheid, de zelfsturing en het probleemoplossend vermogen van kleuters stimuleren. Door te filosoferen leren de oudste kleuters bewust nadenken over belangrijke levensvragen en alledaagse onderwerpen. Reeds van bij de jongste kleuters bieden visualisering op maat ondersteuning bij het ontwikkelen van een werkhoudingsstrategie.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Het kleuterteam benut de onderwijstijd efficiënt. Door hun kindgerichte en ontwikkelingsstimulerende begeleidingsstijl en door samen met de kleuters te spelen, creëren de leraren een krachtige en aangename speelleeromgeving.

Onder impuls van de directeur beperkt het kleuterteam het gebruik van speelwerkbladen. Het accent ligt op handelen met diverse materialen in speelse situaties als basis voor geleidelijke abstrahering en schematisering op papier. Contractwerk is vooral voorbehouden voor de oudere kleuters met activiteiten die kansen bieden om te exploreren en te werken met concreet materiaal.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De klassen zijn uitgerust met een uitgebreid en aantrekkelijk aanbod van ontwikkelings- en spelmaterialen voor wereldoriëntatie en wiskundige initiatie. Elke groepsleraar krijgt bovendien jaarlijks de mogelijkheid om met een klasbudget bijkomende aankopen te doen. De leraren zetten daarnaast heel wat zelfgemaakte materialen en spellen in.

Kleuters krijgen in de klas en op de speelplaats kansen om te meten, te wegen en te vergelijken met zelfgekozen maateenheden. Groeimeters worden doorheen de kleuterafdeling ingezet om de lichamelijke groei van kleuters en soms ook leraren te visualiseren.

Met het oog op differentiatie en zelfgestuurd leren zijn er nog groeikansen om gradatie in een aantal speelleermaterialen aan te brengen en om gegradeerde materialen gerichter te gebruiken.

De klasinrichting is meestal overdacht. Toch kan de inrichting van enkele klassen aan functionaliteit winnen. Zo zijn de hoekaanduidingen niet altijd op kleuterhoogte of ontbreekt soms een spiegel in de verkleedhoek. De oudste kleuters maken via de dagklok kennis met de cyclische tijd.

De kleuterafdeling beschikt over diverse ICT-middelen. Het team inventariseerde de opdrachten en activiteiten waar deze middelen voor ingezet worden. De meeste leraren wenden computer, laptop of tablet wel eens aan om een thema te verlevendigen met een filmpje of verhaaltje of om kleuters via educatieve (wiskundige) spelletjes te laten oefenen. Meerdere leraren voelen zichzelf nog onvoldoende thuis in de ICT-mogelijkheden om ze doelgerichter en frequenter te benutten. De oudere kleuters mogen zelf foto's maken van hun constructies. Ook het zelfgemaakte boek met filmpje ingesproken door de kleuters is een voorbeeld van goede praktijk.

Infrastructuur

De kleuterafdeling beschikt over een snoezelruimte die kinderen tot rust laat komen en de zintuiglijke waarneming stimuleert. De jongste kleuters zijn gehuisvest in een ruime klas die veel grofmotorische bewegingskansen biedt. Leraren maken in het kader van wereldoriëntatie en wiskundige initiatie geregeld gebruik van binnen- en buitenruimtes onder meer om de eigen lichaamsoriëntatie en de oriëntatie in de ruimte te beleven en te ontwikkelen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De school introduceerde recent een nieuw kindvolgsysteem dat een breed, evenwichtig en representatief beeld geeft van de ontwikkeling van de kleuter. Het onderwijsaanbod en het kindvolgsysteem zijn gebaseerd op hetzelfde koepeligen referentiekader. Daardoor bevat het kindvolgsysteem ook doelen voor de verschillende domeinen van de leergebieden wereldoriëntatie en wiskundige initiatie. Voor de jongste kleuters ligt de klemtoon meer op de brede ontwikkeling en de basisvoorwaarden. De dominante focusdoelen die leraren vooraf selecteren per thema vormen de basis voor de wekelijkse gerichte observaties voor het kindvolgsysteem. De koppeling aan de focusdoelen impliceert dat de leraren minstens één wiskundig doel observeren per week. Door duidelijke schoolafspraken over plannen en observeren zijn het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk goed op elkaar afgestemd. Naast het doelgericht observeren van focusdoelen, noteren meerdere leraren ook toevallige observaties of specifieke observaties in functie van het oudercontact of zorgoverleg. Bovendien observeren de leraren twee keer per schooljaar het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters.

Met het oog op de overgang naar het eerste leerjaar nemen de leraren voor taal en wiskundige initiatie twee keer een test af uit een genormeerd volgsysteem. Globaal zetten de oudste kleuters sterke prestaties neer voor de getoetste wiskundige vaardigheden en inzichten en zijn er zeer weinig laagpresterende kleuters.

Leraren geven aan dat ze hun onderwijs- en zorgaanbod bijsturen op basis van evaluatiegegevens en vaststellingen tijdens observaties. Het team analyseert de verzamelde gegevens minder met het oog op kwaliteitszorg op schoolniveau.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie

Ouders worden via de themapanning in het heen-en-weerschriftje, een informatieavond, de website en informele contacten geïnformeerd over de klaswerking. Op basis van de tevredenheidsbevraging bij de ouders dreef de school het aantal oudercontacten in de kleuterafdeling op. Ter voorbereiding van overgangsgesprekken of oudercontacten maken leraren een eigen synthese van hun opvallendste bevindingen per kleuter. Ze hanteren daarbij geen afgesproken stramien. Aspecten van wiskundige initiatie zijn vaak in deze syntheses te vinden. Met uitzondering van de sociale vaardigheden krijgt wereldoriëntatie minder intentionele aandacht in de rapportering naar ouders of collega's. Het nieuwe kindvolgsysteem wordt momenteel nog beperkt als leidraad gehanteerd in de rapportering. Meerdere leraren baseren zich daarbij vooral op eigen aanvullende observaties en eventuele toetsgegevens. De school is gestart met een portfolio die wordt opgebouwd van bij de jongste kleuters en die de leerlingen op het einde van het lager onderwijs meekrijgen. In deze portfolio worden ook de talenten van de kinderen in de verf gezet.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Naast het nieuwe kleutervolgsysteem schakelde de school recent over op een digitaal leerlingendossier om een brede beeldvorming te bewerkstelligen. Met uitzondering van de observatiegegevens uit het kleutervolgsysteem worden in dat dossier heel wat belangrijke resultaten en zorggegevens per kind overzichtelijk gecentraliseerd. Het gaat daarbij om resultaten op de screenings van welbevinden en betrokkenheid en op genormeerde toetsen. Het is momenteel nog niet mogelijk om het behaalde niveau op deze toetsen op te nemen. Korte verslagen van occasionele observaties en van bevindingen bij zorginterventies in de klas of door de zorgleraar en verslagen van gesprekken met ouders krijgen een plaats in het digitale dossier. Ook externe hulpverleners

hebben toegang tot het systeem en kunnen relevante informatie toevoegen. Het leerlingdossier vermeldt de zorgfase waarin de hulpverlening zich bevindt. Daarnaast bevat het een formulier om kleuters aan te melden voor het interne zorgoverleg (filteroverleg) en het multidisciplinair overleg met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB). De structuur van het formulier stimuleert het handelingsgericht en planmatig werken. In het zorgoverleg is er aandacht voor eventuele problemen op het vlak van wiskundige initiatie. Wereldoriëntatie komt daarbij minder rechtstreeks aan bod.

Vanuit hun verantwoordelijkheid in de preventieve basiszorg hebben leraren oog voor zwakkere en sterkere kleuters. Op basis van oplettend rondkijken grijpen ze in door kleuters te ondersteunen of door kleine aanpassingen aan te brengen in het aanbod. Gericht differentiëren met specifieke doelen, opdrachten en werkvormen en gegradeerde materialen kan nog aan belang winnen. Binnen de verhoogde zorg stelt het team doelen en acties voorop. In het eerste trimester kon het kleuterteam daarbij rekenen op een voltijdse zorgleraar. Zij bood klasinterne of -externe ondersteuning aan kleuters of ze wisselde van rol met de klasleraar zodat deze de zorgkleuters kon begeleiden. Door de oprichting van een bijkomende onthaalklas voor de jongste kleuters is de zorgondersteuning in de kleuterafdeling teruggedroefd en wordt van de klasleraren een groter engagement op het vlak van zorg verwacht. Op basis van het filteroverleg neemt de zorgleraar van de lagere afdeling deeltijds de zorg voor de kleuters met de meeste noden op zich. Ze heeft minder expertise in het kleuteronderwijs en opteert vooral voor klasexterne hulp. Daarnaast speelt een specifieke leraar in op de noden van anderstalige kleuters en leerlingen. Voor de uitbreiding van de zorg streeft de school naar een goede informatie-uitwisseling en samenwerking met externen.

Sociale en emotionele begeleiding

School- en klasklimaat

Het kleuterteam beschouwt welbevinden en betrokkenheid als de motor van de ontwikkeling. Daarom maakt het team werk van een positief school- en klasklimaat. Door activiteiten en initiatieven op klas- en schoolniveau krijgt de socio-emotionele ontwikkeling extra stimulansen. De school gaat te rade bij het buitengewoon onderwijs om een adequate aanpak voor gedragsproblemen uit te werken.

**Professionalisering
Deskundigheidsbevordering**

*Nascholingen
Interne expertise*

Gezamenlijke nascholingsinitiatieven voor de teamleden van de kleuterafdeling stonden vooral in het teken van schoolprioriteiten zoals de introductie van het koepelgebonden referentiekader, het doelgericht observeren en de hoekverrijking. De mate waarin leraren zich individueel professionaliseren is wisselend. De onderwerpen van individuele vormingsinitiatieven zijn divers maar zijn in mindere mate gericht op de actuele ontwikkelingen voor de leergebieden in de focus. Effecten van gevolgde nascholingen zijn duidelijk zichtbaar in de planning en de klaspraktijk.

Door samenwerking, formeel en informeel overleg benutten leraren elkaars expertise. Formele collegiale visitatie of gericht hospiteren bij elkaar is niet gebruikelijk.

Visieontwikkeling

Met het oog op een gezamenlijke doelgerichtheid en gelijkgerichte werking vat het intern leiderschap in de 'Lo-afspraken' de schoolvisie en de belangrijkste schoolafspraken samen. In de visieteksten onderschrijft de school de krachtlijnen van de visie rond wereldoriëntatie, wiskundige initiatie en ontlukkende gecijferdheid van de eigen koepel.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wereldoriëntatie in voldoende mate. Dat blijkt onder meer uit de resultaten van externe toetsen en uit de prestaties van leerlingen in het vervolgonderwijs. Het team maakte afspraken om een volledig onderwijsaanbod te kunnen garanderen waarin de verschillende domeinen van het leergebied vertegenwoordigd zijn. Met betrokkenheidsverhogende initiatieven en werkvormen en met betekenisvolle opdrachten maakt het team werk van werkelijkheidsgericht onderwijs dat kansen biedt tot actief leren.

Curriculum	Een jaarplan met eigen thema's is in elk leerjaar van de lagere afdeling
Onderwijsaanbod	richtinggevend voor het onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie. Deze thema's
<i>Referentiekader</i>	zijn in de meeste klassen geïnspireerd op divers bronnenmateriaal. In de
<i>Planning</i>	bovenbouw wordt een onderwijsleerpakket gebruikt als aanvulling bij de
<i>Evenwichtig en volledig</i>	zelfuitgewerkte thema's. De leraren van het eerste leerjaar vertrekken vanuit een
<i>Samenhang</i>	onderwijsleerpakket dat nauw aansluit bij de methode voor aanvankelijk lezen.
<i>Brede harmonische vorming</i>	Daarenboven voorzien deze leraren een aantal eigen thema's.
<i>Actief leren</i>	

Enkele jaren geleden inventariseerde het team het thema-aanbod om een breed en evenwichtig aanbod te verzekeren. De thema's en lesinhouden werden daarbij vergeleken met de leerplandoelen. Dat gaf aanleiding tot bijstellingen in het curriculum om hiaten weg te werken en overlappingsen te beperken. Inmiddels hebben klas- en personeelsswissels aanleiding gegeven tot verdere wijzigingen in het aanbod. Daarom is het team recent gestart met de registratie van behandelde doelen aan de hand van een digitaal bewakingssysteem dat gebaseerd is op een koepeleigen referentiekader. Dat systeem moet de school een actueel beeld geven van de volledigheid van het aanbod voor wereldoriëntatie.

De uitgewerkte lessen met verwijzing naar bronnen, materialen, activiteiten, leerplandoelen en concrete lesdoelen zijn per thema gebundeld in themamappen. Uit de planningsdocumenten en lesinhouden blijkt dat de leerplangerichtheid aan belang kan winnen. Vooral de eigen lesdoelen sturen de planning en inhoudelijke invulling van het onderwijsaanbod aan. De koppeling aan de leerplandoelen is bij de meeste thema's pas in een latere fase gebeurd en kadert meer in de bewaking van het aanbod.

De school kiest resoluut voor een thematische werking voor wereldoriëntatie om een geïntegreerde aanpak te bewerkstelligen waarin de thema's vanuit meerdere invalshoeken belicht worden. Een werkgroep ontwikkelde een kijkwijzer die ondersteuning biedt bij de invulling van thema's. Deze kijkwijzer stimuleert leraren om de verschillende domeinen van het leergebied te verwerken in een thema. Dit instrument vraagt ook aandacht voor horizontale samenhang met andere leergebieden en met de leergebiedoverschrijdende thema's. Het gebruik van deze kijkwijzer is leraarafhankelijk waardoor sommige thema's een te enge of een cursorische benadering kennen vanuit een specifiek domein. Zo worden bijvoorbeeld bij thema's in verband met tijd of techniek kansen gemist om verbanden te leggen met andere domeinen. Bovendien is er nog een groeimarge in de doelbewuste integratie van andere leergebieden. In het eerste leerjaar zorgen de op elkaar afgestemde leerpakketten wel voor horizontale samenhang tussen taal, wereldoriëntatie en muzische vorming. Ook in de meerdaagse extramurosactiviteiten benutten leraren de mogelijkheden om bruggen te slaan tussen wereldoriëntatie en andere leergebieden en om de werkelijkheid vanuit verschillende standpunten te benaderen.

Op basis van de eigen screening maakte het team inhoudelijke afspraken over de leerjaren heen met het oog op de verticale samenhang. Toch zijn er een aantal thema's of inhouden die in meerdere leerjaren behandeld worden en die te weinig leeftijdsspecifieke invulling of uitdieping krijgen in functie van de leerplandoelen.

De school wil in haar thematische werking aansluiten bij de belangstelling en de leef- en belevingswereld van de kinderen. Daarom voorziet de jaarplanning van elk leerjaar ruimte voor een thema dat de leerlingen zelf voorstellen. Voor de planning en vormgeving van de andere thema's wijst de kijkwijzer ook op het belang van de inbreng van de leerlingen. Uit de themamappen en de observaties blijkt echter dat die inbreng in een aantal thema's of klassen beperkt is.

De verschillende domeinen van het leergebied zijn voldoende vertegenwoordigd in het aanbod. De traditionele domeinen natuur, tijd en ruimte krijgen daarbij wat meer aandacht dan de domeinen mens, maatschappij en techniek.

De school werkte voor het domein techniek een visie uit en maakte praktische afspraken voor concrete activiteiten per leerjaar. Meerdere leraren worstelen nog met de kerncomponenten van techniek. Ze vinden het vooral moeilijk om het denken vanuit technische processen in de klaspraktijk om te zetten.

Conform de schoolafspraken staan de meeste klassen geregeld stil bij de actuele gebeurtenissen of nieuwsfeiten. In enkele klassen is de aandacht voor actualiteit wat verwaterd.

Als zorgzame school investeert het team vanuit de werking op klas- en schoolniveau in een aantal educaties zoals gezondheids- en milieueducatie en mondiale vorming. Illustratief zijn het gezondheidsbeleid en de initiatieven in het kader van gezonde voeding, de sensibiliserende acties om een milieuvriendelijke en energiezuinige houding te ontwikkelen, de uitwisseling met een Duitse school en het peterschap voor twee kinderen in Senegal.

De school organiseert jaarlijks een verkeersweek. Voor verkeerseducatie beklemtoont het intern leiderschap het belang van leren en oefenen in authentieke situaties en leeromgevingen via uitstappen, wandelingen en fietstochten. Praktische fietsvaardigheden worden ingeoefend tijdens de lessen lichamelijke opvoeding. Voor de theoretische aspecten van verkeerseducatie heeft het team nood aan een leerlijn. Momenteel hanteren leraren daarvoor verschillende bronnen en onderwijsleerpakketten waardoor er onvoldoende graduele opbouw is.

Het jaarthema, de projecten en activiteiten binnen en buiten de school, de openluchtklassen, de uitstapjes in de schoolomgeving, en de inbreng van externe deskundigen zorgen voor een verlevendiging van het onderwijsaanbod. Ze stimuleren verwondering en beleving en dragen bij tot het werkelijkheidsgericht karakter van het wereldoriënterend onderwijs.

Onderwijsorganisatie*Onderwijstijd**Klasmanagement*

De school voorziet voldoende onderwijstijd voor het leergebied wereldoriëntatie.

De leraren weten een krachtige leeromgeving te creëren door de voorkennis en de exploratiedrang van leerlingen te activeren en door hen kansen te bieden tot waarnemen, experimenteren en onderzoeken. De leraren integreren aspecten van wereldoriëntatie in het zelfstandig werk. Met betekenisvolle opdrachten, rijke activiteiten en activerende werkvormen stimuleren ze het zelfontdekkend en onderzoekend leren en de betrokkenheid van de leerlingen. Via diverse coöperatieve werkvormen krijgen leerlingen kansen om met en van elkaar te leren en sociale vaardigheden te ontplooien. Aan het einde van de les missen sommige leraren kansen tot leren leren door de leerlingen zelf hun verworven inzichten en vaardigheden tot een synthese te laten brengen.

Materieel beheer**Uitrusting***Leermiddelen*

De school beschikt over voldoende leermiddelen om het leerplan te realiseren. Daarnaast brengen leraren veel (zelfgemaakt) materiaal mee. Ze maken ook efficiënt gebruik van het digitaal bord om de werkelijkheid in de klas te brengen en de actieve deelname van leerlingen aan het onderwijsleerproces te bevorderen. Hierdoor worden leerinhouden levensecht en toegankelijk voor de leerlingen. Moderne mediavormen en ander bronnenmateriaal zorgen ervoor dat de leerlingen informatie kunnen opzoeken en verwerken.

De school hecht veel waarde aan een rijk leermilieu. Het behandelde thema is in meerdere klassen duidelijk aanwezig in het klasbeeld. Schoolafspraken zorgen voor een degelijke gradatie in de noodzakelijke tijds- en ruimtekaders en in de aandacht voor actualiteit. In sommige klassen zijn de tijds-kaders moeilijk leesbaar of worden ze onvoldoende opgebouwd doorheen het schooljaar. Soms gaan er kansen verloren om deze kaders functioneel en dynamisch aan te wenden en verbanden te leggen tussen tijd, ruimte en actualiteit.

In het kader van de leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden en het domein mens zijn in elke klas de klasafspraken en de symbolen voor de verschillende relatiewijzen geafficheerd.

Ter ondersteuning van de integratie van de eindtermen leren leren is er een visualisering van een algemene werkhoudingsstrategie die kinderen een houvast biedt en hun leerattitude stimuleert.

Evaluatie**Evaluatiepraktijk***Evenwichtig en representatief*

Voor de evaluatie van wereldoriëntatie stellen de leraren zelf schriftelijke toetsen op. Deze productgerichte toetsen richten zich vooral op kennis, inzicht en cognitieve vaardigheden. Het team levert daarbij inspanningen om de verschillende domeinen van het leergebied te evalueren. Sommige leraren maken ook gebruik van openboektoetsen om een zicht te krijgen op informatieverwervings- en verwerkingscapaciteiten van de leerlingen. Vanuit de schoolvisie tracht het team meer procesgericht te evalueren. Door het ontbreken van afspraken, instrumenten en professionaliteit op dat vlak zijn de aanzetten daartoe nog beperkt.

Parallel leraren maken de schriftelijke toetsen samen om tot gelijkgerichte evaluatie te komen. Om overlappings in de toetsen van verschillende leerjaren te vermijden zijn teamafspraken nodig. De kwaliteit van de schriftelijke toetsen is leerjaarafhankelijk. Globaal kent het team nog een duidelijke groeimarge in het doelgericht evalueren. Meerdere toetsen zijn onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen waardoor ze aan betrouwbaarheid en validiteit inboeten. Zo wordt de beheersing van bepaalde doelen niet leeftijdsadequaat gemeten en

kunnen er vraagtekens geplaatst worden bij de relevantie van een aantal opgaven. Hoewel leraren inspanningen leveren om beeldmateriaal in de toetsen te verwerken, hebben meerdere toetsen een sterk talig karakter waarin woordenschatbeheersing een belangrijke factor is.

Voor de verschillende domeinen van wereldoriëntatie neemt de school ook deel aan externe (koepelgebonden) genormeerde toetsen en praktische proeven die een beeld geven van de beheersing van bepaalde leerplandoelen. Voor verkeer doen leerlingen mee aan een externe verkeerstoets die theoretische kennis meet. De laatstejaars leggen een praktisch fietsexamen af.

Rapporteringspraktijk

*Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie*

Op het rapport geven leraren met één cijfer een waardering voor wereldoriëntatie dat omschreven wordt als natuurkennis, technologie, de mens en zijn sociaal gedrag, belangrijke maatschappelijke verschijnselen, geschiedenis, aardrijkskunde en verkeer. Deze omschrijving is enigszins verouderd en weerspiegelt onvoldoende de kerngedachten en de verschillende aspecten van de eindtermen. Door te kiezen voor een algemene quoterings krijgen leerlingen en ouders een weinig genuanceerd beeld van de kennis, vaardigheden en talenten op het vlak van wereldoriëntatie. Het rapportcijfer is in de meeste klassen bovendien in hoofdzaak bepaald door de resultaten op schriftelijke toetsen. Informatie uit observaties en procesgerichte evaluaties kennen weinig of geen vertaling op het rapport. Daardoor worden technische en praktische vaardigheden weinig gehonoreerd.

Voor sociale vaardigheden geven de leraren een kwalitatieve beoordeling op het rapport, daarbij is er aandacht voor de verschillende eindtermen. Meerdere leraren geven aan dat ze de nodige ruimte missen om de beoordeling toe te lichten.

Begeleiding

Leerbegeleiding

*Beeldvorming
Zorg*

De beeldvorming en de zorg spitsen zich vooral toe op wiskunde en taal. In de overgangsgesprekken, de nieuwe elektronische leerlingdossiers en het bijhorende leerlingvolgsysteem ligt de focus minder op moeilijkheden, interesses of talenten van kinderen voor wereldoriëntatie.

Sommige leraren maken foutenanalyses bij toetsen voor wereldoriëntatie. Die analyses kunnen aanleiding geven tot bijsturing van het aanbod of tot extra inoefening van bepaalde vaardigheden met enkele leerlingen.

Voor meerdere leraren is het nog niet vanzelfsprekend om binnen wereldoriëntatie te differentiëren. Indien nodig bieden leraren wel extra stimulansen en ondersteuning of zorgen ze ervoor dat leerlingen elkaar binnen groeps- of partnerwerk kunnen helpen en van elkaar kunnen leren. Sterke leerlingen krijgen soms de opdracht om het thema van wereldoriëntatie verder uit te diepen.

Sociale en emotionele begeleiding

*School- en klasklimaat
Sociale vaardigheden*

De school hecht veel belang aan een positief klas- en schoolklimaat zodat leerlingen zich goed voelen op school. Daarnaast vraagt het pedagogisch project expliciete aandacht voor sociaal engagement en sociale vaardigheden. Met thema's, een specifieke methode, klas- en niveau-overstijgende activiteiten, openluchtklassen en het pestactieplan ondersteunt het team de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Om leerlingen met sociaal-emotionele problemen adequaat te begeleiden vraagt het leerlingendossier aandacht voor welbevinden, gedrag en sociaal-emotionele aspecten. Wanneer er een vermoeden is van een pestprobleem wordt een sociogram afgenomen in de betrokken klas.

Afstemming met partners

Samenwerking

Voor diverse activiteiten in het kader van wereldoriëntatie doet de school een beroep op externe instanties. Zo is er de samenwerking met de politie voor verkeerseducatie en voor assertiviteitstraining ten aanzien van psychoactieve middelen. Een intercommunale verzorgt klimaatlessen voor de derde graad. Voor initiatieven en activiteiten in verband met techniek kan de school rekenen op de ondersteuning van de provincie en van technische scholen uit de omgeving. Ook voor de loopbaanbegeleiding in de overgang naar het secundair onderwijs werkt de school samen met diverse secundaire scholen.

**Professionalisering
Deskundigheidsbevordering**

Nascholingen

Vanuit gezamenlijke vormingsinitiatieven zijn de leraren vertrouwd met de vernieuwde eindtermen en leerplandoelen voor de domeinen natuur en techniek.

Een aantal leraren hebben nood aan bijkomende professionalisering om hun expertise op het vlak van techniek te vergroten.

Visieontwikkeling

Toen het team enkele jaren geleden het aanbod voor wereldoriëntatie inventariseerde en op punt stelde onder impuls van een werkgroep, werd ook de visie van de school op wereldoriënterend onderwijs in het algemeen en op bepaalde domeinen opgefrist. De schoolvisie sluit sterk aan bij de kerngedachten van het leerplan. Om de gelijkgerichte werking te bevorderen werden een aantal afspraken op het vlak van klasbeeld, onderwijsaanbod en evaluatie opgenomen in het schoolwerkplan.

Kwaliteitszorg

Om een betrouwbaar en valide zicht te krijgen op de kwaliteit van haar onderwijs neemt de school jaarlijks externe toetsen af. De doorgaans positieve resultaten op deze toetsen en de goede prestaties van leerlingen in het vervolgonderwijs vormen indicaties voor een adequaat onderwijsaanbod voor het leergebied wereldoriëntatie. De school wendt de gegevens uit deze externe toetsen en proeven nog maar in beperkte mate aan om de eigen onderwijspraktijk te evalueren aan de hand van geschikte referentiegegevens. Hoewel de school de gegevens goed bijhoudt, maakt ze geen synthese over een langere tijdspanne, wat de betrouwbaarheid kan verhogen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: ICT

Voldoet

De lagere afdeling streeft de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor ICT in voldoende mate na. Onder impuls van een werkgroep verzekert het team een breed en volledig aanbod vanuit het ICT-integratieplan. Met geïntegreerde activiteiten binnen verschillende leergebieden krijgen de leerlingen kansen tot actief leren door te experimenteren en te oefenen met diverse ICT-middelen.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De directeur en de ICT-coördinator werkten samen een ICT-beleidsplan uit waarin aandacht is voor visieontwikkeling met uitgeschreven doelen per onderwijsniveau. Volgens dit document vormt een koepeleigen referentiekader de leidraad voor het nastreven van de eindtermen.

Onder meer door de toenemende digitalisering en de sterke uitbouw van de ICT-infrastructuur, kende de school de laatste jaren een evolutie van geïsoleerde lessen door de ICT-coördinator naar een geïntegreerd aanbod door de klasleraren. Om leraren te sensibiliseren en te ondersteunen in het uitwerken van ICT-opdrachten ontwikkelde de ICT-coördinator voor elk leerjaar een aantal praktische voorbeelden per ICT-competentie.

In hun planningsdocumenten verwijzen leraren zelden naar ICT-doelen. Het is geen gewoonte om doelen of eindtermen voor ICT intentioneel na te streven. De meeste leraren wendden ICT-middelen, opdrachten en activiteiten vooral aan om het aanbod voor leergebiedgebonden doelen te verlevendigen en te ondersteunen en om het actief leren en de betrokkenheid te bevorderen.

Om de doelgerichtheid te verhogen en het aanbod te bewaken, maakte de ICT-werkgroep onlangs een inventaris van het onderwijsaanbod. Het ICT-ontwikkelingsplan van de koepelorganisatie werd daarvoor als referentiekader gehanteerd. Daarbij zijn de eindtermen vertaald in competenties binnen drie integratieniveaus. De competenties zijn verder verkaveld in leerlijnen met concrete doelen. In een eerste fase koppelden de leraren van beide onderwijsniveaus de ICT-activiteiten uit hun leerjaar aan deze doelen. Deze screeningsoefeningen per leerjaar werden door de ICT-coördinator nagekeken en samengebracht in het integratieplan. Dat is een overzicht op schoolniveau met activiteiten per competentie. Deze inventarisatie heeft bijgedragen tot de bewustwording van de eindtermen en van de doelen uit het ontwikkelingsplan. Uit deze oefening is ook gebleken dat sommige leraren moeite hadden met een correcte interpretatie van de doelen. De school heeft de intentie om in de toekomst doelgerichter te werken en het aanbod systematischer te bewaken, zodra de ICT-doelen zijn opgenomen in het koepeleigen digitale plannings- en bewakingssysteem.

Op basis van het integratieplan concludeert het team dat het ICT-aanbod voldoende breed en evenwichtig is. Enkel voor de eindterm over communiceren was de invulling te beperkt in de bovenbouw. Daarom werkt de ICT-coördinator aan een project in verband met communicatie voor de drie gemeentescholen van Westerlo.

In een volgende fase wil de school meer gradatie brengen in het integratieplan om de verticale samenhang te optimaliseren. De observaties, gesprekken en documentanalyse illustreren de horizontale samenhang met verschillende leergebieden en met de leergebiedoverschrijdende thema's leren leren en sociale vaardigheden. Leraren zorgen voor een variatie aan betekenisvolle en

functionele ICT-opdrachten waarin leerlingen individueel of in groepjes kunnen oefenen en experimenteren binnen verschillende leergebieden. In de school zijn er meerdere mooie voorbeelden van acties en initiatieven waarbij ICT geïntegreerd wordt aangeboden en geoefend.

De frequentie van geïntegreerd ICT-gebruik is divers en leraarafhankelijk. Vooral de leerlingen uit de bovenbouw geven aan dat ze op school geregeld met verschillende ICT-media mogen werken. Tijdens geobserveerde activiteiten tonen de leerlingen aan dat ze een aantal ICT-competenties hebben verworven. Bij de jongere kinderen zijn er een aantal die zich nog onvoldoende vertrouwd voelen met ICT en een aantal basisvaardigheden missen.

Het schoolwerkplan bevat ook een leerlijn voor technische ICT-vaardigheden. Hoewel deze leerlijn wat verouderd is door de snelle technologische evolutie, kan een dergelijk instrument wel enig houvast bieden voor de ondersteuning of remediëring van jongere kinderen of van leerlingen die moeite hebben met bepaalde instrumentele basisvaardigheden.

Met het oog op een krachtige leeromgeving zet de school ICT in op de drie integratieniveaus die de onderwijskoepel uitwerkte. ICT-leermiddelen vervullen een faciliterende rol bij het creatief vormgeven en het presenteren van informatie. Ze ondersteunen en sturen het leerproces en ze bieden toegang tot informatiesystemen die nodig zijn voor de informatieverwerving en –verwerking en voor de communicatie. De school stimuleert het veilig internetgebruik onder meer vanuit afspraken en vanuit projecten en informatiesessies in samenwerking met externe organisaties.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Het schoolbestuur heeft de laatste jaren sterk geïnvesteerd in ICT-leermiddelen om ervoor te zorgen dat leerlingen zich met up-to-date-materiaal kunnen ontwikkelen tot zelfstandige en verantwoorde ICT-gebruikers. Daardoor is de school uitgerust met de nodige variatie aan digitale geluid-, beeld-, informatie- en communicatiemiddelen om de eindtermen na te streven. In elke klas van de lagere afdeling is er een digitaal bord. Deze borden worden efficiënt ingezet om het onderwijs te verlevendigen en om leerlingen gevoelig te maken voor de vele mogelijkheden die ICT biedt. Tijdens de observaties kregen de leerlingen in verschillende klassen ook kansen om zelf aan de slag te gaan met het digitaal bord.

De school beschikt over een computerlokaal maar de leraren en leerlingen maken vooral gebruik van laptops met internettoegang. In meerdere lokalen zijn verouderde beeldschermen aan actualisering toe. Voor de jongere leerlingen zijn aangepaste computermuizen nodig. Het aantal tablet-pc's is beperkt. Sommige leraren geven aan dat ze nog onvoldoende vertrouwd zijn met de mogelijkheden van de verschillende ICT-middelen om ze functioneel aan te wenden. Dat verklaart de leraarverschillen in het gebruik en de integratie van ICT.

Infrastructuur

Het beheer en onderhoud van de ICT-infrastructuur behoren het takenpakket van de deeltijdse ICT-coördinator. Hoewel zijn omvangrijke opdracht verspreid is over verschillende scholen van twee scholengemeenschappen, is hij bereikbaar en biedt hij adequate hulp bij technische problemen. Enkele ICT-vaardige teamleden zijn in staat om kleine problemen te verhelpen.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	In de evaluatie- en rapporteringspraktijk is er weinig intentionele aandacht voor ICT-competenties. Het team heeft nood aan duidelijke richtlijnen in verband met de doelgerichte evaluatie van deze competenties. Evaluatie beperkt zich volgens de leraren hoofdzakelijk tot onmiddellijke mondelinge feedback en bijsturing tijdens ICT-activiteiten. Het leerlingvolgsysteem en het leerlingendossier richten zich nagenoeg niet op vorderingen in ICT-competenties.
	Om de reflectie op het eigen handelen te stimuleren, ontwikkelde de school een reflectiekaart voor elke ICT-competentie. Deze reflectiekaarten laten leerlingen stilstaan bij de doelen van de activiteit, bieden criteria voor de evaluatie van het eigen proces of product en attenderen leerlingen op werkpunten. Deze waardevolle kaarten worden echter onvoldoende gelijkgericht en systematisch gebruikt door de leraren. Nochtans zouden ze het startpunt kunnen vormen voor de uitwerking van een ICT-portfolio.
Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Interne en externe</i> <i>communicatie</i>	De ICT-coördinator heeft de intentie om op korte termijn met de oudste leerlingen een online proef over veilig internetgebruik uit te testen. De evaluatiepraktijk weerspiegelt zich in de rapporteringspraktijk. Daardoor is er in het rapport weinig duidelijke informatie te vinden over de ICT-competenties en –talenten van de leerlingen. Sommige leraren verwerken de evaluatie van bepaalde competenties in de rapportering voor de leergebieden of voor leren leren. Op het rapport krijgt het gebruik van ICT-middelen een plaats binnen de rubriek ‘media’. Deze rubriek wordt weinig ingevuld en valt bovendien onder het leergebied muzische vorming. Daardoor is het niet duidelijk of de beoordeling betrekking heeft op algemene ICT-vaardigheden of op muzisch-creatieve competenties.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	In de beeldvorming en leerlingendossiers zijn de ICT-competenties van de leerlingen niet opgenomen. Het team be vraagt leerlingen wel geregeld over de beschikbaarheid van een computer met internetverbinding thuis. Een bevraging naar de ICT-vaardigheden en –activiteiten van de leerlingen gebeurt meer informeel of vanuit observaties in de klas. Daardoor hebben meerdere leraren onvoldoende zicht op de beginsituatie van de leerlingen. Het ontbreken van een systematische beeldvorming bemoeilijkt onderwijs op maat waarbij leraren tijdig en gericht kunnen inspelen op de specifieke capaciteiten en noden van leerlingen.
	Leerlingen die thuis niet beschikken over een computer met internetverbinding mogen tijdens de pauzes gebruik maken van de schoolcomputers.
	Tijdens ICT-activiteiten differentiëren leraren meestal op het vlak van zelfstandig werken. Leraren of klasgenoten bieden bij ICT-opdrachten ondersteuning aan minder vaardige leerlingen. In sommige klassen krijgen sterke leerlingen extra uitdaging voor ICT. De grote verschillen tussen leerlingen in ICT-vaardigheden plaatsen de leraren voor de uitdaging om in hun ICT-aanbod gericht te differentiëren en te remediëren.
	In het kader van hun preventieve basiszorg voor bepaalde leergebieden zetten meerdere leraren educatieve software of oefenprogramma’s in om te remediëren of extra oefenkansen te bieden. Voor dyslectische leerlingen verkent de school momenteel de mogelijkheden om compenserende software in te schakelen.

**Sociale en emotionele
begeleiding**
School- en klasklimaat

In het pestactieplan brengt de school cyberpesten onder de aandacht.

**Professionalisering
Deskundigheidsbevordering**
*Nascholingen
Interne expertise*

Op het vlak van ICT professionaliseerden de meeste leraren zich de laatste jaren vooral in technische toepassingen zoals het gebruik van de digitale borden, het digitale plannings- en bewakingsinstrument en de digitale leerlingdossiers. Met uitzondering van een gezamenlijke nascholing over het domein media binnen muzische vorming, zijn gevolgde nascholingen minder gericht op het pedagogisch-didactisch gebruik van ICT.

De ICT-coördinator biedt gewaardeerde pedagogisch-didactische ondersteuning door concrete lestitips, interessante sites, activiteiten en projecten aan te reiken voor de verschillende eindtermen en competenties. Ook de directeur attendeert het team geregeld op handige ICT tips.

Professionalisering is als aandachtspunt opgenomen in het ICT-beleidsplan. De ICT-coördinator functioneert daarbij als spilfiguur. Indien nodig stimuleert de directeur ICT-vormingen vanuit de functioneringsgesprekken. Op basis van een personeelsbevraging zijn de vormingsnoden in kaart gebracht. Zowel uit deze bevraging als uit de gesprekken blijkt dat meerdere leraren behoefte hebben aan gerichte professionalisering. Momenteel wordt een planning opgesteld voor de organisatie van vraaggestuurde vormingen die de ICT-coördinator zal verzorgen. Gericht hospiteren of collegiale visitatie zijn niet ingeburgerd. Vanuit haar beleidsplan wil de school in de toekomst de interne expertise sterker benutten door formeel overleg te organiseren, door goede praktijkvoorbeelden te geven en door antennefiguren in te schakelen die collega's kunnen ondersteunen bij vragen of problemen.

Kwaliteitszorg

Uit de tevredenheidsbevraging die de school eind vorig schooljaar bij de leraren organiseerde, kwam een efficiënte benutting van de beschikbare ICT-middelen als werkpunt naar voor. Daarom werd een werkgroep ICT opgericht, waarin de directeur, de ICT-coördinator en een vertegenwoordiging van leraren uit de kleuterafdeling en uit elke graad van de lagere afdeling zetelen. Het ICT-integratieplan is een realisatie van deze werkgroep. Met dat plan wil de school de kwaliteit van haar ICT-onderwijs verbeteren. Dat plan vormt immers een eerste stap in het doelgericht en systematisch plannen en bewaken van het onderwijsaanbod.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school voldoet aan de voorwaarden voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne doordat ze een goed beleid voert. Enkele kleinere problemen zullen opgelost zijn wanneer alle leerlingen ondergebracht zijn in de hoofdvestigingsplaats.

Voor het aspect 'gezondheid' is het aangeraden dat nog minstens één bijkomend personeelslid de opleiding 'gebrevetteerd hulpverlener' volgt. De preventie-adviseur dient nog een risico-analyse te maken van het lokaal dat gebruikt wordt als EHBO-lokaal.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Aanvangsbegeleiding

Doelgerichtheid De school kadert de aanvangsbegeleiding binnen haar personeels- en professionaliseringsbeleid. Zowel het personeelsbeleid als het professionaliseringsbeleid zijn twee resultaatsgebieden die de directeur kort na haar aantreden in haar beleidsplan in de focus heeft geplaatst. Voor beide resultaatsgebieden zijn in dat plan visie en concrete doelen kort beschreven. Vanuit het belang dat ze hecht aan het welbevinden van het personeel en aan de school als lerende organisatie maakt het intern leiderschap werk van het onthaal en de begeleiding van nieuwe of tijdelijke leraren. Met het personeelsbeleid, de aanvangsbegeleiding en het professionaliseringsbeleid wil de school kwaliteitsvol onderwijs bewerkstelligen waarin leerlingen de gewenste leerresultaten bereiken.

Het is voor alle teamleden duidelijk dat de directeur als eindverantwoordelijke de acties op het vlak van aanvangsbegeleiding coördineert.

Ondersteuning De school voorziet de nodige structuren om de aanvangsbegeleiding vorm te geven. In samenwerking met de scholengemeenschap en in het bijzonder met de twee scholen van hetzelfde schoolbestuur werkte het intern leiderschap een draaiboek en een vademecum uit voor het onthaal en de begeleiding van nieuwe personeelsleden. Het draaiboek is een uitgeschreven scenario voor het onthaaltraject tijdens de eerste maanden in de school.

Beginnende of tijdelijke leraren krijgen met het vademecum en het schoolreglement vooral informatie over de organisatorische en praktische aspecten van het schoolleven. Daarnaast ontvangen ze bij de aanwerving bijkomend een aantal documenten die hen introduceren in de schoolvisie en de afspraken over de pedagogisch-didactische werking. Volgens de nieuwe leraren communiceert de directeur duidelijk over de verwachtingen en de richtlijnen.

Om nieuwe leraren de nodige coaching te kunnen bieden, investeert de school in een mentor die daartoe is opgeleid. De verantwoordelijkheden van de mentor zijn beknopt maar helder omschreven. De school beschikt tevens over een jaarplan waarin de fasen van de aanvangsbegeleiding beschreven zijn. De mentor biedt zowel vraaggestuurde als aanbodgestuurde begeleiding. Aangezien de mentor sinds dit schooljaar ook zorgcoördinator is geworden, krijgt ze de nodige kansen om zich in haar nieuwe functie in te werken. Daardoor neemt de directeur op dit moment naast de evaluatie ook het grootste deel van de coaching van startende leraren voor haar rekening. In de toekomst wil de school groeien naar een duidelijkere taakafbakening tussen mentor en directeur. Daarbij is het de bedoeling dat de mentor de coaching op zich neemt, terwijl de directeur verantwoordelijk is voor de evaluatie. Dat moet de ontwikkeling van een vertrouwensband tussen mentor en nieuwe leraar faciliteren. Vanuit haar bekommernis om het welbevinden van haar team wil de directeur de beginnende en tijdelijke leraren in de toekomst van nabij blijven opvolgen door nauw samen te werken met de mentor.

De mentor ondersteunt door klasbezoeken en informele en formele contacten. Formele contacten zijn de geplande begeleidings- en ondersteuningsgesprekken. Daarbij voorziet het jaarplan drie ontwikkelingsgerichte reflectiemomenten voor de nieuwe leraren aan de hand van gerichte zelfevaluatieformulieren. Met deze vragenlijsten worden de leraren gestimuleerd tot een reflectieve houding ten opzichte van hun functioneren als leraar en als teamlid. Daarbij is er zowel aandacht voor de praktisch-organisatorische als voor de pedagogisch-didactische aspecten van hun functie.

Door de sterke parallelwerking in deze school kunnen de nieuwe leraren ten allen tijde terecht bij hun parallelcollega voor ondersteuning bij de concrete klaswerking en bij de aanpak van probleemsituaties. In beide afdelingen werken parallelcollega's nauw samen voor de uitwerking van het onderwijsaanbod aan hun leeftijdsgroep. Bij ontstentenis van een parallelcollega neemt een andere collega het peter- of meterschap op zich. Deze samenwerking met collega's resulteert in een vorm van informele intervisie. Hoewel gericht hospiteren of collegiale visitatie niet zijn ingeburgerd, geven meerdere teamleden aan open te staan voor deze vormen van interne deskundigheidsbevordering.

In de kleuterafdeling zijn de afspraken over de klaswerking per klas uitgeschreven. Dat moet andere leraren toelaten om een klas vlot over te nemen. In de lagere afdeling zijn de klassen niet uitgerust met een dergelijke klaswijzer. Volgens de leraren volstaat de parallelwerking als ondersteuning en kunnen ook de leerlingen de nieuwe leraar wegwijs maken in de bestaande klasafspraken.

Met geregelde informele doorloopbezoeken en met formele klasbezoeken aan de hand van een observatieformulier krijgt de directeur een zicht op het professioneel functioneren van nieuwe leraren. De leraren zijn vooraf geïnformeerd over de observatiecriteria. Aan een formeel klasbezoek is ook een functioneringsgesprek gekoppeld. Vanuit een bekommerde, beschermende en bemoedigende houding geeft de directeur constructieve en duidelijke feedback.

Tijdens het eerste jaar stellen de nieuwe leraren een portfolio samen. Dat bevat de ingevulde zelfevaluatieformulieren, het verslag van het functioneringsgesprek en een overzicht van de gevolgde professionaliseringsinitiatieven. In het kader van het personeelsbeleid wordt het portfolio ook bezorgd aan het schoolbestuur.

Voor de uitbouw van de aanvangsbegeleiding ervaart de directeur steun van de ervaren collega-directeurs van de twee overige gemeentescholen in Westerlo en van de scholengemeenschap. Leraren die tenminste een jaar fungeren in de scholengemeenschap krijgen een klasbezoek van de directeur samen met enkele collega-directeurs uit de scholengemeenschap.

De schoolcultuur ondersteunt een kwaliteitsvolle uitbouw van de aanvangsbegeleiding. De nauwe samenwerking, het respect voor elkaars professionaliteit en de openheid voor vernieuwing leiden tot interne expertise-uitwisseling tussen beginnende en ervaren leraren. Daardoor hebben tijdelijke en beginnende leraren het gevoel dat de collega's niet alleen open staan voor hun vragen maar dat ook hun mening, ideeën en voorstellen voor vernieuwing ernstig worden genomen. Nieuwe teamleden inspireren ervaren collega's. Zij passen in hun klaspraktijk vernieuwingen toe die door beginnende collega's werden geïntroduceerd.

Doeltreffendheid Het vademecum en het draaiboek voor de begeleiding van nieuwe leraren werden uitgetest. De informele contacten, de klasbezoeken, de zelfevaluatie- en functioneringsgesprekken in de loop van het eerste jaar bieden de beginnende leraren de mogelijkheid om aspecten van de aanvangsbegeleiding te bespreken met de mentor of de directeur. Aan het einde van het eerste schooljaar vraagt de directeur feedback aan de nieuwe leraren over de kwaliteit van de begeleiding en opvolging. Er is evenwel nog geen evaluatie vanuit een formele bevraging van alle betrokkenen als input voor de verdere uitbouw van de aanvangsbegeleiding. Binnen haar beleidsplan maakt de directeur wel een evaluatie van vooropgestelde acties. Ook in de scholengemeenschap is er aandacht voor evaluatie van de effecten van de coachingprocessen in de verschillende scholen.

Alle leraren drukken hun waardering uit voor het warme onthaal en voor de kwaliteitsvolle wijze waarop de aanvangsbegeleiding als een totaalpakket structureel georganiseerd is in deze school.

Ontwikkeling De aanvangsbegeleiding is de laatste jaren geëvolueerd van informele begeleiding naar een meer gestructureerde werking met doorgedreven coaching en ondersteuning voor de verschillende aspecten van de klas- en schoolwerking. Deze evolutie in de aanvangsbegeleiding illustreert de veranderingsdynamiek die aanwezig is in de school. De teamleden zijn daarbij bereid om een rol in het begeleidingsproces op zich te nemen. Ze ervaren dit proces vaak als een win-winsituatie waarbij beide partijen van elkaar kunnen leren.

De school stuurt de aanvangsbegeleiding bij op basis van feedback van teamleden die bij het proces betrokken waren. Ook op het niveau van het schoolbestuur en de scholengemeenschap is er aandacht voor de verdere ontwikkeling en optimalisering van initiatieven op het vlak van aanvangsbegeleiding.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid In haar uitgeschreven evaluatiebeleid en in visieteksten voor verschillende leergebieden vraagt de directeur aandacht voor product- én procesevaluatie en voor breed evalueren. Daarbij wil de school vanuit verschillende invalshoeken en met diverse instrumenten een zicht krijgen op de totale persoon. De school stelt verschillende manieren van evalueren voor waaronder ook alternatieve evaluatievormen zoals zelf-, peer- en co-evaluatie. Daarbij krijgen leerlingen een actieve rol in de evaluatie. Daarnaast bevat het uitgeschreven evaluatiebeleid een aantal afspraken per graad in verband met testen, toetsen, rapporteren en in verband met differentiëren in de evaluatie. Hoewel meerdere leraren op de hoogte zijn van de inhoud van dit beleid, worden een aantal krachtlijnen van deze visie tot nog toe beperkt geïmplementeerd in de evaluatie- en rapporteringspraktijk.

Ondersteuning Ter ondersteuning van de evaluatiepraktijk bevat het schoolwerkplan een aantal concrete schoolafspraken over evalueren binnen bepaalde leergebieden of leergebiedoverschrijdende thema's.

Door een aantal recente beleidskeuzes is de kleuterafdeling het sterkst geëvolueerd in de richting van een doelgerichte en brede evaluatiepraktijk die voldoende afgestemd is op de inhoud van de leerplannen. Focusdoelen zijn het vertrekpunt voor de planning van het onderwijsaanbod én voor de observaties in

functie van het kindvolgsysteem. Doordat het kindvolgsysteem gebaseerd is op een koepeligen referentiekader biedt dit systeem een breed beeld van de ontwikkelingsevolutie van de kleuters voor de verschillende leergebieden en domeinen. Enkel voor muzische vorming is de beeldvorming in het kindvolgsysteem tamelijk beknopt.

In de lagere afdeling baseren de leraren zich voor Nederlands, wiskunde en Frans vooral op de toetsen uit het gehanteerde onderwijsleerpakket. Voor deze leergebieden voorzien de meesten aanvullend zelfgemaakte toetsen of toetsen uit andere onderwijsleerpakketten. Voor wereldoriëntatie maken leraren zelf toetsen. Soms halen ze inspiratie uit diverse leerpakketten. Globaal kennen deze eigen toetsen nog een behoorlijke groeimarge op het vlak van doelgerichtheid en graduele opbouw.

Het team van de lagere afdeling levert inspanningen om ook minder meetbare vaardigheden en attitudes te evalueren. Dat gebeurt meestal aan de hand van observaties. Er zijn echter weinig of geen eenduidige afspraken over observatie- of evaluatiecriteria beschikbaar op schoolniveau. Daardoor zijn de kwantitatieve beoordelingen van productieve communicatieve vaardigheden als spreken en creatief schrijven, en de kwalitatieve beoordelingen van muzische vorming en van de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren en sociale vaardigheden te weinig gelijkgericht en vooral gebaseerd op subjectieve indrukken.

De school evalueert niet systematisch alle leergebiedoverschrijdende eindtermen. Het rapport vermeldt bijvoorbeeld wel een waardering voor de eindtermen sociale vaardigheden maar brengt slechts gedeeltelijk een aantal eindtermen voor leren leren en ICT in kaart. Voor ICT krijgen bepaalde vaardigheden een kwalitatieve beoordeling binnen het domein media van muzische vorming.

Met een aantal versnipperde initiatieven zet de school stappen in de richting van breed en procesgericht evalueren. Voorbeelden van goede praktijk zijn de ruimte voor zelfevaluatie op het rapport, de zelfevaluatiefiche voor lichamelijke opvoeding, de zelfreflectiekaarten voor ICT en de talentenportfolio die wordt opgebouwd van bij de jongste kleuters. De meeste teamleden hebben echter te weinig ervaring met alternatieve evaluatievormen om ze geregeld en gelijkgericht in te zetten.

Uit een steekproefsgewijze analyse van de toetsen en rapporten blijkt dat de lagere afdeling nog een aanzienlijke groeimarge kent in de afstemming van de evaluatie- en rapporteringspraktijk op de verwachtingen van eindtermen en leerplannen. Zo is de indeling of de invulling van de leergebieden in domeinen niet steeds conform de eindtermen of leerplannen. Voor wereldoriëntatie is er geen informatie over de competenties voor de verschillende domeinen. Daarnaast worden bepaalde domeinen of vormingscomponenten van verschillende leergebieden minder belicht in de evaluatie en rapportering. Voor Nederlands worden de cognitief-technische vaardigheden frequenter geëvalueerd dan de productieve communicatieve vaardigheden. De quotering voor wereldoriëntatie is vooral een reflectie van de resultaten op schriftelijke toetsen die kennis en cognitieve vaardigheden meten, terwijl praktische en technische vaardigheden zelden verrekend worden in de beoordeling. Daardoor krijgen ouders en leerlingen geen representatief en evenwichtig beeld van de

persoonlijkheidsontwikkeling.

Door het gebruik van de mediaan wil de school leerlingen de kans bieden om op eigen tempo te ontwikkelen en wil ze nagaan of de leerling de vereiste minimumdoelen behaalt. De mediaan is een nochtans een referentiemaat die de prestaties van een leerling vergelijkt met die van de gemiddelde klasgenoot en niet met vooropgestelde inhoudelijke doelen of normen. De mediaan brengt evenmin de individuele ontwikkelingsevolutie in kaart.

Om risicokinderen tijdig te signaleren en adequaat te remediëren hanteert de school een volgsysteem in beide afdelingen. Het team observeert geregeld het welbevinden en de betrokkenheid bij alle kleuters en leerlingen. Het genormeerde kleutervolgsysteem voor taal en ordenen wordt niet ten volle benut doordat het enkel wordt afgenomen bij de oudste kleuters. Bij de oudste anderstalige kleuters maakt de school oneigenlijk gebruik van een toets naar luistervaardigheid die bestemd en genormeed is voor leerlingen die reeds in het eerste leerjaar zitten. Daardoor kan de betrouwbaarheid van de resultaten in vraag gesteld worden. In de lagere afdeling wil het team de voortgang van de leerlingen opvolgen aan de hand van genormeerde toetsen voor lezen en aan de hand van een nieuw leerlingvolgsysteem voor wiskunde en spelling. Dit nieuwe systeem is gekoppeld aan concrete remediërvorstellen maar is momenteel echter nog niet genormeed. Daardoor zijn zowel in de kleuter- als de lagere afdeling de mogelijkheden beperkt om na te gaan of de ontwikkeling bevredigend verloopt en om een zicht te krijgen op de leerwinst op leerling-, klas- en schoolniveau.

Ondanks de afspraken op schoolniveau is er in het team weinig gelijkgerichtheid in het maken van doelmatige foutenanalyses. Daardoor missen leraren kansen om leerlingen gericht te remediëren en om de eigen onderwijspraktijk gefundeerd bij te sturen.

Om de beschikbare evaluatiegegevens adequaat te verzamelen schakelde de school recent over naar een elektronisch leerlingdossier waaraan ook het leerlingvolgsysteem van de lagere afdeling is gekoppeld. Deze elektronische dossiers zijn nog volop in ontwikkeling. Het digitale observatiesysteem voor de kleuters is niet verbonden aan de leerlingdossiers. Tijdens het filteroverleg en het multidisciplinair overleg zijn de verschillende evaluatiegegevens het onderwerp van gesprek en beslist het team in onderling overleg voor welke leerlingen verdere screening of zorg nodig is.

Met het oog op de kwaliteitszorg staat de school open voor deelname aan diverse vormen van externe toetsing en onderzoek om de kwaliteit en het rendement van haar onderwijs op leerling-, leerjaar- en schoolniveau te evalueren. Ze beschikt echter over weinig competenties om de gegevens op een hoger niveau te brengen.

Voor de toekenning van het getuigschrift basisonderwijs en voor beslissingen over zittenblijven gaat de school niet over één nacht ijs. Ze heeft een checklist met criteria en neemt zowel de eigen evaluatiegegevens als de resultaten op externe genormeerde toetsen in overweging. Daarbij is er oog voor de ontwikkelingsevolutie binnen de verschillende leergebieden en de leergebiedoverschrijdende thema's.

Doeltreffendheid De kwaliteit van de evaluatiepraktijk in zijn globaliteit was de laatste jaren geen onderwerp van discussie. Daardoor maakte de school geen grondige evaluatie en kritische analyse van de doeltreffendheid van haar evaluatiepraktijk. Vanuit haar visie en beleidsplan focust het intern leiderschap wel geregeld op de vernieuwing of verbetering van de pedagogisch-didactische werking door bepaalde leergebieden of leergebiedoverschrijdende thema's als schoolprioriteit te selecteren. Daarbij wordt ook aandacht geschonken aan het bewerkstelligen van een doelgerichte evaluatie van het betrokken leergebied of thema. Zo buigt een werkgroep zich momenteel over breed evalueren binnen muzische vorming.

Ontwikkeling Gezamenlijke en individuele vormingsinitiatieven waren de laatste jaren weinig gericht op evalueren en rapporteren. Daardoor hebben meerdere teamleden weinig zicht op geschikte evaluatie-instrumenten. Sommigen zijn onvoldoende vertrouwd met concrete vormen van procesgericht en breed evalueren waardoor alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen met actieve betrokkenheid van leerlingen te weinig geïmplementeerd worden in de praktijk.

Verschillende initiatieven illustreren dat in de school een vernieuwingsdynamiek aanwezig is op het vlak van evalueren en rapporteren. Zo is het kleuterteam dit schooljaar gestart met het doelgericht observeren via een nieuw digitaal observatiesysteem. In de lagere afdeling werd overgeschakeld op een nieuw leerlingvolgsysteem.

Ook het beleidsplan illustreert dat de school in ontwikkeling is. Volgens dat plan wil de school op korte en middellange termijn de evaluatiepraktijk voor muzische vorming, ICT en Nederlands verbeteren. Naar aanleiding van de geplande digitalisering van het rapport heeft het intern leiderschap ook de intentie om de evaluatie- en rapporteringspraktijk als geheel te evalueren en bij te sturen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Na enkele opeenvolgende directiewissels een viertal jaar geleden leidt de huidige directeur het schoolleven op de twee vestigingsplaatsen in goede banen vanuit haar gedrevenheid, werkkraft en organisatietalent. De directeur houdt sterk voeling met alle geledingen en hecht veel belang aan het welbevinden van alle participanten. Het geëngageerde team stelt haar betrokkenheid en interesse voor de eigenheid van de beide onderwijsniveaus op prijs. De teamleden weten bovendien haar bereikbaarheid, luisterbereidheid en openheid sterk te waarderen.

De directeur kiest enerzijds voor een collegiaal en coachend leiderschap door zoveel mogelijk tussen de teamleden te staan. Onder meer met doorloopbezoeken, gerichte klasbezoeken, functioneringsgesprekken en informeel overleg krijgen leraren ondersteuning en feedback vanuit een positieve ingesteldheid. Anderzijds neemt de directeur ook een coördinerende en sturende rol op zich. Ze stippelt de beleidslijnen uit in haar beleidsplan, weet de nodige knopen door te hakken en bewaakt de te varen koers.

De directeur kan rekenen op een kernteam, een pedagogische werkgroep en enkele inhoudelijke werkgroepen om mee richting te geven aan de pedagogisch-didactische aspecten van de schoolwerking. Ook voor praktisch-organisatorische opdrachten kan de directeur vertrouwen op een aantal tijdelijke of permanente werkgroepen. Vanuit haar verantwoordelijkheidsgevoel en sterke bekommernis om de kwaliteit van de schoolwerking neemt de directeur nog (te) veel werk op haar schouders en is het moeilijk om opdrachten (deels) te delegeren en om het ondersteunend netwerk van kernteam en werkgroepen actiever te betrekken bij de beleidsvoering.

Visieontwikkeling Vanuit het pedagogisch project en een aantal context- en inputkenmerken profileert de school zich als een zorgzame, samenhangende en communicatieve school die op diverse fronten volop in ontwikkeling is. De directeur is de drijvende kracht op het vlak van visieontwikkeling. In haar beleidsplan stelde ze een aantal resultaatsgebieden voorop die de school op korte en middellange termijn wil aanpakken.

Het is de verdienste van de directeur dat ze meer aandacht vraagt voor de pedagogisch-didactische aspecten van de schoolwerking en dat ze leraren met ondersteunende instrumenten ook aanzet om meer doel- en leerplangericht te werken. De school selecteert geregeld een leergebied of leergebiedoverschrijdend thema dat prioritair wordt geoptimaliseerd. Op die manier zorgt de directeur vanuit de schoolprioriteiten voor een gefaseerde actualisering en opfrissing van visies en afspraken over deze leergebieden of leergebiedoverschrijdende thema's.

Schoolprioriteiten groeien deels vanuit het beleidsplan en vanuit de resultaten op interne of externe evaluaties. Daarnaast leiden voorstellen van teamleden ook tot actiepunten. Op die manier wordt een draagvlak voor vernieuwingsacties gecreëerd. Met de afbakening van een beheersbaar aantal prioriteiten waakt de directeur erover dat prioriteiten grondig kunnen aangepakt worden en dat het ritme van vernieuwings- en verbeteringsacties de draagkracht van het team niet overschrijdt. Onder meer als gevolg daarvan blijft het team open staan voor

vernieuwingen en legt het de nodige veranderingsbereidheid aan de dag.

Op basis van vernieuwings- en verbeteringsacties wordt het schoolwerkplan stelselmatig uitgebouwd en geactualiseerd. De directeur beschouwt het als een instrument om pedagogisch-didactische afspraken te verankeren en de onderwijskundige werking te stroomlijnen. Door het schoolwerkplan te digitaliseren wil de directeur de toegankelijkheid vergroten zodat teamleden het plan ook gericht als werkinstrument en leidraad gaan inzetten.

Besluitvorming Vanuit een geloof in de kracht van bottom-up initiatieven stimuleert de directeur de teamleden om constructief mee te denken en samen te beslissen. Met het kernteam en de werkgroepen krijgen leraren de kans om mee de inhoudelijke koers van de school te bepalen. Om een breed draagvlak te creëren worden beslissingen zo veel mogelijk in overleg met het team genomen. Daardoor ervaren de teamleden voldoende inspraak in de besluitvorming.

Door geregeld te opteren voor niveauspecifiek overleg gaat de nodige aandacht naar de specificiteit van elke afdeling. In de personeelsvergaderingen komen zowel organisatorische als onderwijskundige topics aan bod. Daarbij zijn er nog mogelijkheden om pedagogisch-didactische onderwerpen en visieteksten grondiger samen te bespreken en uit te diepen. De vele personeels- en functiewissels ondermijnen de stabiliteit van het team en plaatsen het intern leiderschap steeds opnieuw voor de uitdaging om vanuit een gelijkgerichte visie te komen tot de nodige continuïteit en samenhang in de schoolwerking. Daarom is een meer actieve betrokkenheid van het team bij de visieontwikkeling geen overbodige luxe om een gezamenlijke doelgerichtheid te bewerkstelligen.

De school investeert sterk in communicatie met de verschillende participanten. Onder meer de weekagenda, de verslagen van de personeelsvergaderingen en werkgroepen, het Lo'ertjesnieuws, de nieuwslijn en de gedigitaliseerde leerlingendossiers dragen bij tot een efficiënte informatiedoorstroming.

De school staat open voor constructieve voorstellen van ouders of leerlingen. Langs de schoolraad en de leerlingenraad en langs de tevredenheidsonderzoeken krijgen zij een stem in het schoolbeleid.

Kwaliteitszorg Ook op het vlak van kwaliteitszorg is de directeur de spilfiguur in deze school. Haar streven naar interne kwaliteitszorg met het oog op kwalitatief goed onderwijs loopt als rode draad doorheen het beleidsplan, visieteksten en schoolafspraken. Dat zorgt voor een doorleefde en gedragen visie op kwaliteitsvol onderwijs.

De interne kwaliteitszorg gebeurt doorgaans op basis van ad hoc evaluaties van activiteiten. Het team heeft nog niet de reflex om geregeld de effecten en doeltreffendheid van het beleid en van vernieuwingsacties na te gaan. Recent introduceerde de directeur een stappenplan om teamleden vertrouwd te maken met de principes en fases van kwaliteitszorg. Het is de bedoeling om dit kader voortaan systematisch te hanteren bij de uitwerking van vernieuwings- of verbeteracties op klas- en schoolniveau.

Binnen een driejarige cyclus consulteert het intern leiderschap verschillende participanten via tevredenheidsonderzoeken bij ouders, leerlingen en teamleden. In deze uitgebreide bevragingen kunnen de participanten hun mening kwijt over verschillende aspecten van de schoolwerking. Opmerkelijk daarbij is dat de

school ook de stem van de oudste kleuters niet uit het oog verliest. Een aantal voorbeelden illustreren dat de resultaten van deze bevestigingen aan de basis liggen van prioritaire verbeteracties.

Met het oog op kwaliteitsbewaking neemt de school genormeerde toetsen af bij de kinderen en neemt ze deel aan externe toetsen en onderzoeken. Toch kent de school nog een groeimarge in het systematisch verzamelen, analyseren en vergelijken van gegevens aan de hand van geschikte instrumenten en referentiematen om een objectief beeld te krijgen van haar onderwijskundig rendement.

Talenbeleid De school voert een aantal acties uit met betrekking tot de leesbevordering en de opvang van kleuters en leerlingen met een andere thuistaal. Deze acties zijn geïntegreerd binnen het beleid op grond van de sociaal-economische status van de leerlingen. Dat beleid kan beschouwd worden als een verderzetting en uitbreiding van het voormalige gelijke onderwijskansenbeleid. Voor anderstalige kinderen afkomstig uit het buitenland krijgt de school hulp van een externe die daarbij meer focust op de school- en instructietaal. Op basis van een evaluatie heeft de school haar acties rond leesbevordering bijgesteld. Voor een aantal anderstalige kleuters gebruikt de school een toets om na te gaan of deze voldoende taalvaardig zijn om het eerste leerjaar aan te vatten. De school staat positief tegenover de thuistaal van de leerlingen en tracht daar in enige mate gebruik van te maken in het kader van talensensibilisering. In het zesde leerjaar organiseert de school een aantal lessen taalinitiatie Engels met ondersteuning van een leraar uit het secundair onderwijs. Bij de begeleiding van beginnende leraren heeft de directeur speciale aandacht voor de communicatieve vaardigheden. Anderstalige ouders kunnen met de school communiceren onder meer dankzij de inzet van tolken uit naburige bedrijven. Proactief volgt de directeur nascholingen over acties in verband met talenbeleid. Het schoolteam volgde een pedagogische studiedag over interculturele gerichtheid maar slaagt er nog maar in beperkte mate in deze nieuwe inzichten toe te passen in de klaspraktijk.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen(groepen) in kaart brengt. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid (GOK) vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit de geactualiseerde doelen van het laatste GOK-actieplan en een overzicht van acties die op langere termijn op stapel staan. De gekozen doelen en acties sluiten voldoende aan bij de noden van de leerlingen. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt. De continuïteit van de personeelsleden met een zorgverbredende taak is een aandachtspunt. De acties (op leerling-, leraren- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook aandacht voor kleuterparticipatie en voor het afstemmen van de eigen acties op het beleid van de scholengemeenschap. Het schoolteam heeft in beperkte mate zicht op de effecten van zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de zorgleraren en een aantal teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het geïntegreerd, gevarieerd en werkelijkheidsgericht aanbod dat kleuters kansen biedt en uitdaagt om op een speelse manier vanuit manipuleren, exploreren en experimenteren wiskundige inzichten te verwerven en de wereld te verkennen.
- Het doelgericht plannen en bewaken van het aanbod in de kleuterafdeling aan de hand van het koepel eigen referentiekader.
- De brede beeldvorming in de kleuterafdeling door doelgericht en systematisch te observeren en te registreren vanuit focusdoelen die gekoppeld zijn aan het gehanteerde referentiekader.
- De bevordering van de zelfredzaamheid en zelfgestuurd leren van de kleuters.
- De afspraken op schoolniveau in verband met het klasbeeld en de tijds- en ruimtekaders en in verband met bepaalde aspecten van wereldoriëntatie die in beide afdelingen een gelijkgericht en gradueel opgebouwd aanbod bewerkstelligen.
- De (meerdaagse) leeruitstappen, de samenwerking met externen, de activiteiten binnen het jaarthema, en de aandacht voor educaties die de werkelijkheidswaarde van het wereldoriënterend onderwijs verhogen en een waardevolle aanvulling vormen bij het onderwijsaanbod in de beide afdelingen.
- De inzet van betrokkenheidsverhogende en coöperatieve werkvormen voor wereldoriëntatie om de exploratiedrang te stimuleren, het actief leren te bevorderen en onderzoekscompetenties te ontwikkelen in de lagere afdeling.
- De kansen die leerlingen krijgen om actief vanuit functionele, gevarieerde en geïntegreerde activiteiten hun ICT-competenties te ontwikkelen binnen verschillende leergebieden.
- De aanzetten tot planning en bewaking van het aanbod in de lagere afdeling voor wereldoriëntatie en ICT vanuit een aantal ondersteunende instrumenten.
- De inspanningen van de ICT-coördinator om op beleidsmatig, technisch en pedagogisch-didactisch vlak de leraren en de school met passende en gerichte initiatieven te ondersteunen.
- Het rijke aanbod aan ontwikkelingsmateriaal en leermiddelen in de kleuter- en lagere afdeling die toelaten om een krachtige leeromgeving te creëren voor ICT en voor de leergebieden in de focus.
- De stimulerende begeleidingsstijl van leraren en de aandacht voor de sociale en emotionele ontwikkeling die ervoor zorgen dat kleuters en leerlingen zich kunnen ontplooiën binnen een aangenaam en veilig pedagogisch klimaat.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De investering in de mentorfunctie en de evolutie naar de uitbouw van een systeem van aanvangsbegeleiding op basis van een jaarplan en een draaiboek met vademecum.
- De kwaliteitsvolle coaching en ondersteuning van beginnende en tijdelijke leraren vanuit een constructieve en bemoedigende houding van de verschillende participanten die leidt tot interne expertise-uitwisseling.
- De samenwerking op niveau van scholengemeenschap en op niveau van schoolbestuur in de ondersteuning en opvolging van de aanvangsbegeleiding.
- De evolutie in de richting van breder evalueren en rapporteren vanuit aanzetten tot alternatieve en procesgerichte evaluatie.
- De overschakeling naar een digitaal leerling- en zorgdossier die tot een brede beeldvorming leidt en een handelingsgerichte opvolging van leerlingen ondersteunt.

Wat betreft het algemeen beleid

- De bereikbaarheid, luisterbereidheid en open houding van de directeur ten opzichte van alle participanten en haar betrokkenheid bij de verschillende facetten van het schoolleven in de beide vestigingsplaatsen en afdelingen.
- Het gedreven, richtinggevend en coachend leiderschap dat kan rekenen op een geëngageerd team dat de nodige vernieuwingsbereidheid aan de dag legt.
- De inspanningen van de directeur om teamleden met klas- en doorloopbezoeken, functioneringsgesprekken en positieve feedback te stimuleren en te ondersteunen.
- De aandacht die het intern leiderschap vanuit haar beleid vraagt voor onderwijskundige aspecten en voor het doelgericht werken.
- De participatieve besluitvorming waarin de diverse participanten een stem krijgen.
- De aanzetten tot interne kwaliteitszorg met gerichte verbeterings- en vernieuwingsacties vanuit de analyse van de resultaten van diverse tevredenheidsonderzoeken.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de kleuterafdeling het ontwikkelingsmateriaal meer graderen in functie van differentiatie en zelfgestuurd leren.
- In de lagere afdeling de horizontale en verticale samenhang in het wereldoriënterend onderwijs bevorderen en de actieve inbreng van leerlingen bij de uitwerking van de thema's verhogen.
- In de lagere afdeling het doelbewust nastreven van de ICT-eindtermen intensifiëren vanuit een systematische planning en bewaking van het aanbod.
- In beide afdelingen de interne deskundigheid op het vlak van techniek en ICT versterken door een aantal leraren verder te professionaliseren en door expertise-uitwisseling te stimuleren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Vanuit formele evaluatie met de diverse betrokkenen de aanvangsbegeleiding evalueren, optimaliseren en de brede coaching door directeur, mentor en peter of meter borgen.
- Vormen van collegiale visitatie of gericht hospiteren introduceren om goede praktijkvoorbeelden te verspreiden en interne expertise efficiënter uit te wisselen en te benutten.
- De evaluatie- en rapporteringspraktijk voor een aantal domeinen, leergebieden en leergebiedoverschrijdende thema's sterker laten aansluiten bij de eindtermen, leerplandoelen en hun onderliggende visie en uitgangspunten.
- Teamleden professionaliseren op het vlak van beschikbare evaluatie-instrumenten en op het vlak van breed evalueren aan de hand van alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen.
- Op schoolniveau criteria afspreken voor de evaluatie van attitudes en praktische, creatieve of communicatieve vaardigheden.
- In de lagere afdeling gelijkgericht gebruik maken van foutenanalyses als ondersteuning van de basiszorg en van de bijsturing van het aanbod.
- De evolutie op leerling-, klas- en schoolniveau opvolgen en in beeld brengen aan de hand van genormeerde toetsen.
- De kwaliteit van de evaluatie- en rapporteringspraktijk kritisch onderzoeken en bijsturen om de verschillende talenten en aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling evenwichtig en breed in kaart te brengen, te valoriseren en op te volgen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het ondersteunend netwerk van kernteam, inhoudelijke werkgroepen en coördinatoren meer verantwoordelijkheid geven in de ondersteuning van het algemeen beleid en in het bijzonder van het onderwijskundig beleid.
- Stabiliteit in het team nastreven met het oog op meer continuïteit in de schoolwerking.
- Het kwaliteitszorgbeleid verder uitwerken door meer outputgegevens op school- en klasniveau te verzamelen en te analyseren en door geregeld de effecten van beleid en vernieuwingsacties na te gaan.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Els Ver Eecke de inspecteur-verslaggever	Nancy VANDEWOUWER de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	